11-сынып

1. Аралас құрмалас сөйлемді табыңыз
A) Мен 25 жыл әскерде болдым
B) Рақымжан бастаған топ бір шұңқырға барып топ ете түсті
C) Жұмыстың ең ауыры осында болғандықтан, Ермек мұнда әдейі тіленіп келді
D) Көсеу ұзын болса, қол күймес
E) Күн шығып, ел тұра бастады, – Нұрлан әлі жоқ

2. Тура толықтауыш қатысқан сөйлемді көрсетіңіз
A) Күштіден істі озды
B) Жиынға әкеммен бардым
C) Күресуге дәрмен жоқ
D) Оқушылар емтиханды тапсырды
E) Келуге уақыты болмай жүр

3. Дұрыс жазылған сөзді табыңыз
A) Жұлұн
B) Жүйрүк
C) Қыстыгүні
D) Жүзгүш
E) Жүзүмдік

4. Сөйлемдегі баяндауышты табыңыз: *Менің ұмтылған тілегім – қалай да пайдалы адам болып шығу.*
A) Ұмтылған
B) Адам болу
C) Адам болып шығу
D) Болып шығу
E) Пайдалы адам болып шығу

5. Төлеу сөзді көрсетіңіз
A) – Ә, сенбісің, керейдің балуаны?
B) Медников одан арғы тағдырын өзінің білмейтіндігін айтты.
C) – Сізге әдейі амандасқалы келдім, – деді Сәбит.
D) – Енді кері қайтуға бола ма? – деп сұрады жауынгерлер.
E) – Жоғары шық!

6. Бастауыш қызметін атқарып тұрған сан есімді көрсетіңіз
A) Бір тәулікте жиырма төрт сағат бар
B) Өрісте бес жүз мыңдай қой бар
C) Қаламызда жиырма шақты өнеркәсіп нысаны бар
D) Екі ағайынның бірі іске ыңғайлы, екіншісі олақтау
E) Білгенім бір тоғыз, білмегенім тоқсан тоғыз

7. Меңгеріле байланысқан тіркесті көрсетіңіз
A) Қаладан қашық
B) Жоғары шықты
C) Бүгін келді
D) Ауыл малы
E) Баланың жақсысы

8. Бұйрық райдың III жағында тұрған сөзді белгілеңіз
A) Беріңіздер
B) Алыңдар
C) Келсін
D) Барайын
E) Айт

9. Дұрыс тұжырымды көрсетіңіз
A) Есептік сан есімдер заттың сандық мөлшерін білдіргенде ешбір өзгеріске түспейді
B) Есептік сан есімдер заттың рет мәнін білдіргенде ешбір өзгеріске түспейді
C) Есептік сан есімдер тек санның атау ұғымын білдіреді
D) Есептік сан есімдер сөйлемде тек бастауыш бола алады
E) Есептік сан есімдер сөйлемде тек анықтауыш қызметін атқарады

10. Есімшенің жұрнағын табыңыз
A) -а, -е, -й
B) -ып, -іп, -п
C) -ған, -ген, -ғалы, -гелі
D) -мақ, -мек, -бақ, -бек
E) -ар, -а, -й, -с

11. Сөйлемде кем дегенде екі толық мағыналы сөздің бірі екіншісіне сабақтаса байланысқан сөздер тобы қалай аталады?
A) Күрделі сөздер
B) Сөз тіркесі
C) Тұрақты тіркес
D) Сөйлем мүшелері
E) Идиома

12. Анықтауыштық қатынас қай байланысу түрлеріне тән?
A) Матасу, меңгеру
B) Матасу, қабысу
C) Меңгеру, қабысу
D) Меңгеру, жанасу
E) Жанасу, қиысу

13. Толықтауыштық қатынас қай байланысу түр(лер)іне тән?
A) Матасу, меңгеру
B) Меңгеру, қабысу
C) Меңгеру
D) Жанасу
E) Матасу, жанасу

14. Пысықтауыштық қатынас қай байланысу түрлеріне тән?
A) Матасу, меңгеру
B) Матасу, меңгеру, қабысу
C) Матасу, меңгеру, жанасу
D) Меңгеру, қабысу, жанасу
E) Қабысу, жанасу

15. Дұрыс жазылған сөзді табыңыз
A) Үшпіз
B) Үшбіз
C) Үшуміз
D) Үшеуміз
E) Үштің бірге

16. Орхон-Енисей жазба ескерткіштерінде септіктің қанша түрі кездесетінін белгілеңіз
A) 6
B) 5
C) 4
D) 7
E) 9

17. Аяқталған күрделі, біртұтас ойдың бірлігін атаңыз
A) Мәтін
B) Сөз тіркесі
C) Сөйлем
D) Тұрақты тіркес
E) Күрделі сөз

18. Қиысуды белгілеңіз
A) Жүргіншілер жолағы
B) Жүргізушілер жолы
C) Керемет сыйлық
D) Оқушылар тарады
E) Көрмеге бара жатыр

19. Тұрақты тіркесті табыңыз
A) Қиылысқан жол

B) Қас пен көздің арасында
C) Желіктіріп жіберді
D) Шаршаңқы көрінеді
E) Алыстан арбалап

20. Қаратпа сөзді белгілеңіз
A) Меніңше
B) Біріншіден
C) Осы жолы
D) Қарағым
E) Мүмкін

21. Қиысуды табыңыз
A) Базарбайдың Төлеген, Қобыландының Тайбурыл
B) Аттың қамытын, елдің жайын
C) Сіздер құясыздар, балалар апарады
D) Темір жол, құпия жан
E) Артық сөз, мен келдім

22. Қазақтың төл әріптерін таңбалап, қазақша әліпби жасаған тілші ғалымды көрсетіңіз және еңбегін атаңыз
A) Қ. Жұбанов, «Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер»
B) С. Аманжолов, «Тіл-құрал»
C) А. Байтұрсынұлы, «Тіл тағылымы»
D) С. Исаев «Қазақ грамматикасы»
E) А. Ысқақов, «Қазіргі қазақ тілі»

23. Қалай? Не үшін? Не себептен? деген сұрақтарға жауап беретін байланысу түрін көрсетіңіз
A) Матасу
B) Жанасу
C) Қиысу
D) Қабысу
E) Меңгеру

24. Әр адамның өз өміріндегі елеулі оқиғаларды есте сақтау үшін жазылған естелігі қалай аталатынын табыңыз
A) Өмірбаян
B) Мінездеме
C) Күнделік
D) Суреттеу
E) Түйіндеме

25. Тыныс белгісі қате қойылған сөйлемді көрсетіңіз
A) «Осының өзі қандай жігіт екен, көрейінші» деген болу керек.

B) Мінеки менің осы портретім!
C) Жүрегім тулап кетті.
D) Бәрін жақсы көремін!
E) Тым-тырыс жата бердім.

26. Тілдің суреттеме құралдарын табыңыз
A) Монолог, диалог, портрет, т.б.
B) Авторлық баяндау, пейзаж, т.б.
C) Мінездеу, суреттеу, кейіптеу, т.б.
D) Эпитет, метафора, теңеу, т.б.
E) Портрет, суреттеу, метонимия, т.б.

27. Өлеңнен толықтауыштық қатынастағы сөз тіркестерін табыңыз
Болмасаң да ұқсап бақ,
Бір ғалымды көрсеңіз.
Ондай болмақ қайда деп
Айтпа ғылым сүйсеңіз.
A) Ұқсап бақ, ондай болмақ
B) Ғалымды көрсеңіз, ғылым сүйсеңіз
C) Бір ғалымды, қайда деп
D) Болмасаң да ұқсап, ғалымды көрсеңіз
E) Ондай болмақ, ғылым сүйсеңіз

28. Қабысу қандай сұрақтарға жауап беретінін белгілеңіз
A) Кімнің? Ненің?
B) Қайда? Қалай?
C) Кімнен? Неден?
D) Қандай? Қай?
E) Кіммен? Немен?

29. Заттанып тұрған сан есімді табыңыз
A) Біреу жалын, бірінші бағым
B) Төрттің бірісін, ауылда бесеусің
C) Бестің басы, екінің жартысы
D) Төрттен бір, тоғыздан үш
E) Алтау ала, түменбасы

30. Салыстырмалы шырай қатысқан сөйлемдің көрсетіңіз
A) Бораш бір ақ құбалау ғана, қыз мінезді бала екен.
B) Махмұт сапалы білім алу жолына түсті.
C) Мынау белдің ар жағында ел жайлаған мекен бар.
D) Арман кіп-кішкентай болса да үлкен адамдарша сөйлейді.
E) Ауруы асқынып, дертіне ем қабылдауды жалғастырды.

31. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлемді белгілеңіз

A) Жақсыдан шарапат; жаманнан кесапат
B) Өлеңмен, сөзді желдей құйындатқан.
C) Сен бір – артық көркемсің.
D) Түн қоюланып, айналаны қараңғылық басты.
E) – Жасы Абай құрбылас екен.

32. Шырай түрлеріне байланысты артық қатарды табыңыз
A) Қып-қызыл, аса терең
B) Тым ұзақ, ең биік
C) Өте арзан, мөп-мөлдір
D) Жап-жарық, ап-ауыр
E) Ақшылдау, толықша

33. Сын есімді тауып, қандай қызмет атқарып тұрғанын белгілеңіз:
Сыпайы сырын сақтар, әдепті арын сақтар
A) Сырын, арын – бастауыш
B) Сыпайы, әдепті – баяндауыш
C) Сақтар – баяндауыш
D) Сыпайы, әдепті – анықтауыш
E) Сыпайы, әдепті – бастауыш

34. Болжалды келер шақты табыңыз
A) Ексең егін, ішерсің тегін.
B) Семіздікті қой ғана көтереді.
C) Жау алыстан атойлап келді.
D) Аңшылар бұрынғы әдеті бойынша іске кірісті.
E) Бұл – аңыраған ана Наталья.

35. Екінші жақтың сөзін анықтап алу үшін қойылған сұрақтың атауын көрсетіңіз
A) Жетек сұрақ
B) Анықтағыш сұрақ
C) Негізгі сұрақ
D) Қосалқы сұрақ
E) Анықтауыш сұрақ

36. Құрамында есімдік бар сөйлемді табыңыз
A) Григориймен екеуі дос болады.
B) Батыр майданда жүріп шынығады.
C) Сұлтанмахмұт кедей балаларын оқытумен айналысады.
D) Айырмасы сендер – тек кедейсіңдер.
E) Екі жылдың ішінде ауылға қырық шаңырақ қосылды.

37. III жақ тәуелдік жалғауы қандай жағдайларда түсіріліп айтылатынын анықтаңыз

A) Сөйлем соңында келгенде
B) Монолог туындыларда
C) Ғылыми стильде
D) Ауыз әдебиеті шығармаларында
E) Шетел әдебиетінен тәржіме жасағанда

38. Грамматика саласының қандай салалардан тұратынын белгілеңіз
A) Фонетика, лексика
B) Фразеология, синтаксис
C) Морфология, синтаксис
D) Морфология, сөзсаптам
E) Фразеология, фонетика

39. Екі адамның әңгімесі – диалог, ал үш немесе одан да көп адамның пікір алмасуы тілде қалай аталатынын көрсетіңіз
A) Монолог
B) Дебат
C) Полилог
D) Полиглот
E) Трилог

40. Мақалда қанша сөз тіркесі бар екенін анықтаңыз
Отызыңда орда бұзбасаң, қырқыңда қыр аспассың.
A) 3 тіркес
B) 4 тіркес
C) 2 тіркес
D) 5 тіркес
E) 6 тіркес

41. Төл сөз, төлеу сөз түрінде берілген мысалдар аталған жазбалардың қайсысында кездесетінін көрсетіңіз
A) «Диуани лұғат ат-түрк», М.Қашғари
B) «Жылнамалар жинағы», Қ.Жалайри
C) «Оғызнама»
D) Орхон-Енисей жазбалары
E) «Шыңғыснама»

42. Сатылы бағыныңқылы сабақтас сөйлемді белгілеңіз
A) Құлыңды көп жәбірлеме: қожа бұғауланып, құл бостандық алатын да күн туады
B) Өзіңе қарай дос таңда: тең-теңімен жарасады
C) Әйелдің жалғыз жетістігі бар: ол – дақ түспеген ары
D) Адам баласы керуен сияқты тоқтады, көшті де кетті
E) Күн еңкейіп, кешкі жел суытып, көде түптерін жұлқылай бастады

43. Тыныс белгісі дұрыс қойылған сөйлемді белгілеңіз

A) Қына тасқа бітеді; білім басқа бітеді.

B) Торғай руына Ырғызбай жақын болса, Көтібақ; Байсалдарға сондай жақын.

C) Еуропа әдебиетімен танысқаннан кейін, қазақ ақындары, сөздің асыл болатын сырын сезіне бастайды.

D) Қазақ: өр халық, білімді халық!

E) Ақын адам сөздің асыл болатын сипаттарын білсе, сөзін таза мінсіз шығарады.

44. Мақсат бағыныңқылы сабақтасты белгілеңіз

A) Абай бүгін әдейі бір үй іші кеңесте оңаша сөйлесейін деп, Мағаш, Әбіштерді осында шақырды.

B) Шу толастай берген сәтте қоянқабын қымтанып, дайын отырған Зәрубай ортаға шоршып шыға келді.

C) Бүркіт үшінші рет шүйіліп, айдаhарды ту сыртынан шеңгелдей түсті.

D) Жұрт сені қандай жақсы көрсе, оны да сондай көреді.

E) Енді Бақтығұл шынын айтса да, болыстың өзі жыламай отыр.

45. Дұрыс құрастырылған сөйлемді табыңыз

A) Айтпақ сөзді емеуріннен адам түсіну керек

B) Адам айтпақ сөзді емеуріннен түсінуі керек

C) Айтпақ сөзді емеуріннен түсінуі керек адам

D) Айтпақ сөзді адам емеуріннен түсінуі керек

E) Адам емеуріннен айтпақ сөзді түсінуі керек

46. Грамматикалық нормадан ауытқып тұрған жауапты белгілеңіз

A) Ол бүгін келмей қойды

B) Білім алудың негізгі шарты – көп оқу

C) Әңгімемен ауылға тақалып қалды бұлар

D) Біздің ауылға жүріңдер

E) Бұл – сенбегеніңіз ғой

47. «Інген жылында боталайды, атан айында боталайды» деген мақалдың қай сыңары ауыспалы мағынада тұрғанын анықтап, себебін түсіндіріңіз

A) Інген жылында боталайды, тапқырлықпен астарлықпен суреттелген

B) Інген жылында боталайды, уақыттың өлшемін тұспалдап тұр

C) Інген жылында боталайды, екі жылда бір боталайтынын ауыспалы мағынада жазып тұр

D) Атан айында боталайды, атан боталамайды, сол арқылы астарлы мағына беріп тұр

E) Атан айында боталайды, шындықты хабарлап тұр

48. «Интонациялық әуені басында аздап көтеріліп, негізгі тон жиілігі сөйлемнің мағыналық өзегінде молайып барып, содан кейін жайбарақат төмен түсіп тынады», берілген сипаттама сөйлемнің қай түріне тән екенін көрсетіңіз

A) Сұраулы сөйлем
B) Лепті сөйлем
C) Толымды сөйлем
D) Атаулы сөйлем
E) Хабарлы сөйлем

49. Заттанып тұрған сын есімді табыңыз

A) Жақсылықты қызғанба, бәріңізге жетеді.
B) Күтімі жаман ағаштың бітімі де жаман.
C) Қайта жауған қар жаман, қайта шапқан жау жаман.
D) Ашулыдан алты табан қашық тұр.
E) Арман мұратқа жеткізер.

50. Берілген өлең жолдарының тақырыбын анықтап, авторын белгілеңіз

Сен құрметте оны!
Түсіндің бе, қарағым?
Ол ақшаға сатқан жоқ
Тізеден кесіп аяғын.

A) М. Дулатұлы, ардақты аналар жайында
B) М. Жұмабай, ақындар өмірі туралы
C) Б. Бұлқышев, ауру адамдар хақында
D) Ә. Сәрсенбаев, ардагерлер туралы
E) С. Торайғыров әкелер жайында

51. Үзіндіден матасуды теріңіз

Табиғатта, жаратылыста әрбір тіршілік иесінің өзіне ғана тән өмір сүру тепе-теңдігі болады. Сол табиғи тепе-теңдік сыртқы күштің зорлығымен бұзылған жағдайда тіршілік иесі өзінің өмірлік үйлесімінен ажырамақ, әйтпесе мүлдем жойылып кетпек. Адам қолының уы, зардабы дегенді, бәлкім, әжем маған сонда осылай түсіндірер ме еді деп ойлаймын қазір.

A) Тіршілік иесі, сыртқы күштің зорлығы, адам қолының уы
B) Өмір сүру, тіршілік иесі, адам қолы
C) Тіршілік иесі, күш қуаты, адам дегенді
D) Тіршілік иесі, тепе-теңдік иесі, қолының уы
E) Өмір сүру, әрбір тіршілік, адам қолы

52. Сөйлемдер арасынан қабысуды табыңыз

A) Жоқ, шынын айтсам, маған ол да аздық ететін еді.
B) Бұл шетте жарық шоқпыт лашықтар, құрым қара қостар, кішкене күркелер бар.
C) Әрдайым айтқаныңа көнеді, айдағаныңа жүреді, ақы сұрамайды,

D) Сонда бақыт дегенді бағалай білсемші, шіркін!

E) Өмірде адамның басына не келсе де тағдырдың тартуы деп білген жөн.

53. «*Мен ескіше жыл басы деп есептелетін «Наурыз күні» киіз үйде туыппын. Қазақ даласының ең суық жағын жайлайтын біздің елдердің бірсыпырасы XX ғасырдың бас кезінде де қыс айларын киіз үйде өткізеді екен»,* бұл шығарманың қай түрінен алынған үзінді екенін анықтаңыз

A) Бір адамның күнделігі

B) Жазушының портреті

C) Ғасырды суреттеу

D) Кісінің өмірбаяны

E) Отбасына хат

54. Монолог оқу үшін және оны тыңдаушыға жеткізе білу үшін адамға қандай шеберліктер керек екенін көрсетіңіз

A) Дауыс ырғағының әуезді болуы, көңілсіз эмоция

B) Туындыны жан дүниесінен шыққандай етіп әуезді үнмен жеткізу

C) Дауыс саздылығы, актерлік қабілет, автордың сезімін өзі арқылы көрсету

D) Өз жанынан ұйқастырып сөздер қоса білу, актерлік қабілет

E) Жоғарыдағы нұсқалардың барлығы

55. Мақалдарды дұрыс нұсқаларымен сәйкестендіріңіз

1. Алтын алма,	a) қобыз сырлаған адам күйші болар
2. Орман аралаған адам үйші болар,	b) көп ойнасаң бала боласың
3. Көл жағасынан ...	c) құдық қазба
4. Көп ойласаң – дана боласың,	d) жеті түрлі білім біл
5. Жеті жұрттың тілін біл,	e) ақыл ал

A) 1-e, 2-a, 3-c, 4-d, 5-b

B) 1-e, 2-a, 3-c, 4-b, 5-d

C) 1-c, 2-a, 3-e, 4-d, 5-b

D) 1-e, 2-a, 3-b, 4-d, 5-c

E) 1-e, 2-d, 3-c, 4-d, 5-a

56. «Торым» деген сөздің қандай сөз табынан екендігін және мағынасын анықтаңыз

A) Зат есім, 3 жастағы жылқының құлыны

B) Зат есім, әлі жетілмеген қой тұқымы

C) Етістік, жау жағын тору, бақылау

D) Етістік, малды қарайлап қою

E) Сын есім, киіздің бір түсі

57. Жылқы малына қатысты тұрақты сөз тіркестерін көрсетіңіз

A) Қара тұяқ, ақ қасқа

B) Боз күрең, ақтөс ат
C) Қара байтал, ала құйрық
D) Сарытабан ат, ақтабан ат
E) Асау тай, нар ат

58. Салалас сөйлемге берілген мысалды табыңыз
A) Арман балалармен далада көп ойнап шаршаңқырап қалып, түнгі ақсүйек ойынына қатыса алмады.
B) Наурыз мейрамы келді, жер дүние ұйқысынан шат-шадыман күйде қайта оянды.
C) Оқта-текте айқай-ұйқай, аттың дүбірі естіледі.
D) Ел бастаймын деген батырдан қашанда батылдық, қайраттылық табылады.
E) Кемпір-шал, қатын-қалаш, бала-шаға – бәрі де жетті.

59. «Қымызмұрындық» дәстүрінің мәнін ашыңыз
A) Биенің қыс айлары кезіндегі сүтінен қымыз ішу салты
B) Ұзатылып бара жатқан қызға берілетін өз үйіндегі жасалған дастархан
C) Күзде егістік адамдары үшін жасалатын жиын
D) Жаңа төлдеген биенің сүтінен қымыз ішу
E) Бие байлап, алғашқы қымыз ішу тойы

60. «Ысылған, тәжірибелі» сөздерімен мәндес сөзді белгілеңіз
A) Жүрек жұтқан
B) Алпамса
C) Саққұлақ
D) Әккі
E) Толағай